

Każdy z nas powinien umieć rozpoznawać wartości etyczne i stosować je we wszystkich obszarach swojej działalności – w relacjach rodzinnych, towarzyskich, w szkole, w pracy, w prowadzeniu firmy czy w życiu publicznym.

Etyka zajmuje się badaniem zarówno moralnych, jak i niemoralnych zachowań w celu wyrobienia sobie uzasadnionych sądów oraz wypracowania odpowiednich zaleceń.

Za etyczne uznaje się postępowanie zgodne z obowiązującymi w danym społeczeństwie:

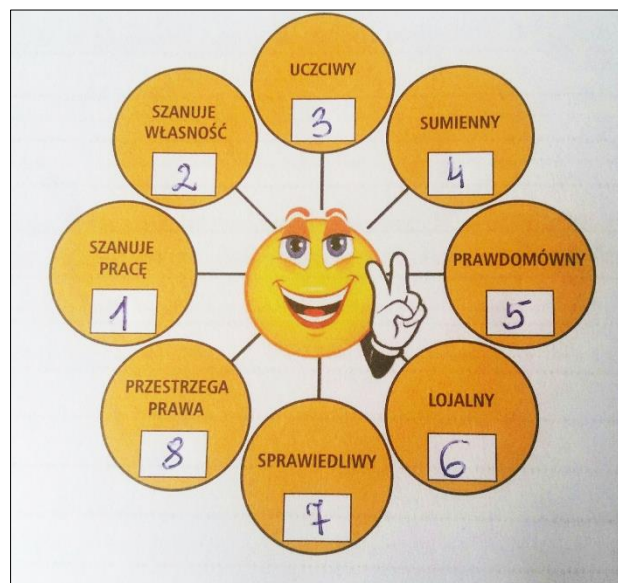
- a) regułami moralnymi
- b) normami prawnymi (zobacz podr. str. 168)

Ćwiczenie 1.

Rysunek przedstawia wartości etyczne, którymi powinien się kierować każdy z nas. Przeczytaj opisy zachowań oznaczone literami od A do H.

Następnie przyporządkuj każdemu opisowi wartość, którą on przedstawia - a przy opisie umieść cyfrę tej wartości. Do niektórych opisów może być więcej cyfr i mogą się one powtarzać.

- A. Andrzej terminowo wywiązuje się ze swoich obowiązków _____
- B. Artur wiedział, że przygotowane przez niego materiały są potrzebne do skończenia projektu, dlatego, idąc na zwolnienie lekarskie, przekazał swoją pracę kolegom. _____
- C. Joanna nie wyobraża sobie, aby wykorzystywać telefon służbowy do prywatnych rozmów. _____
- D. Mimo niezadowolenia koleżanek Grażyna zdecydowała przyznać najwyższą premię Jolce, której pomysły i największy wkład pracy pozwoliły uzyskać zespołowi nagrodę w konkursie branżowym. _____
- E. Pan Janusz wykazuje szczególną dbałość o swoje miejsce. _____
- F. Piotr stwierdził, że wybrana przez klienta koncepcja przebudowy strychu jest niezwykle kosztowana i zaproponował inną – tańszą. _____
- G. Teresa dostosowała swój styl ubierania do nowego regulaminu pracy. _____
- H. Zbyszek nie zgodził się na przyjęcie zlecenia od konkurencyjnej firmy. _____

Etyka **w biznesie** dotyczy relacji między firmami, a ich klientami, konkurencją i pracownikami.
Etyka **zawodowa** dotyczy w szczególności niektórych zawodów, np. lekarzy, prawników czy polityków.
Etyka **przedsiębiorstwa** dotyczy relacji między właścicielami danej firmy a jej pracownikami czy klientami.

Niestety bardzo często dochodzi do łamania etycznych zasad postępowania, np. niepłacenie podatków, szara strefa czy korupcja.
Obejrzyj dwa poniższe filmiki. Obydwa przedstawiają nieetyczne zachowania.

<https://www.nbportal.pl/rozrywka/filmy/filmy-animowane/rynki/korupcja>
<https://www.nbportal.pl/rozrywka/filmy/filmy-animowane/rynki/szara-strefa>

Ćwiczenie 2.

Oceń, czy dane sytuacje są etyczne, czy też nieetyczne. (obok opisu napisz etyczne lub nieetyczne)

- Zatrudnianie pracowników bez umowy, czyli „na czarno” _____
- Przekazywanie w reklamie rzetelnych informacji o produkcie _____
- Wypłacanie pracownikom godziwych wynagrodzeń _____
- Unikanie płacenia podatków _____
- Osiąganie dochodów z nielegalnych działań _____
- Nieregulowanie na czas zapłaty dostawcom _____
- Zapewnienie pracownikom bezpieczeństwa w pracy _____

Ćwiczenie 3

Poniżej wymieniłam rodzaje korupcji i ich przykłady. Połącz w pary rodzaj korupcji z jego przykładem.

Rodzaje korupcji	Przykłady
Płatna protekcja	Kradzież lub defraudacja publicznych pieniędzy
Łapownictwo	Obsadzenie stanowisk znajomymi lub osobami z rodziny bez kwalifikacji w zamian za korzyści majątkowe
Handel wpływami	Przyjęcie pieniędzy w zamian za podjęcie określonej decyzji
Wykorzystywanie środków publicznych dla korzyści osobistych	Finansowanie partii lub kampanii wyborczej w zamian za polityczne poparcie

Mobbing – co oznacza to pojęcie?

Mobbing – **systematyczne, długotrwałe** nękanie psychiczne, mające na celu poniżenie kogoś, uszkodzenie jego zdrowia czy wykluczenie z zespołu pracowniczego czy danej grupy, np. koleżeńskiej.

W definicji podkreśliłam, że to działanie mobbera, czyli osoby która mobbinguje kogoś ma charakter długotrwały to nie jest pojedyncze zachowanie. Czyli pojedyncze poniżenie kogoś, jest oczywiście naganne, ale nie można tego uznać jako mobbing.

Ćwiczenie 1.

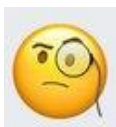
Spośród wymienionych poniżej cech, podkreśl te, które Twoim zdaniem są charakterystyczne dla mobbera.

Egoizm	Empatia	Wysokie mniemanie o sobie	Bezkarność
Kozioł ofiarny	Manipulowanie	Izolowanie się od innych	Życzliwość
Rozsiewanie plotek	Satysfakcja z pracy	Wyrzuty sumienia	Lekceważenie innych

Na stronie 171 wymienione zostały skutki mobbingu, zarówno dla firmy, w której ma miejsce mobbing oraz skutki dla mobbingowanej osoby.

Zapoznaj się także ze sposobami przeciwdziałania mobbingowi.

Na dole tej strony zamieszczono także przejawy mobbingu.

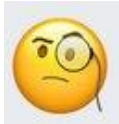
Ćwiczenie 2.

Zapoznaj się wymienionymi w tabeli sytuacjami. Zastanów się co jest niewłaściwego w każdej z sytuacji. Twoim zadaniem jest wybór propozycji działań, które poprawiłyby te sytuacje. (propozycje zachowań zamieściłam pod tabelą) – możesz wpisać odpowiednio litery do tabeli

Sytuacja	Działanie poprawiające tą sytuację
Kiedy Jan zabiera głos na zebraniu, ktoś z zespołu natychmiast mu przerywa. To zdarza się na każdym zebraniu, a kierownik nie reaguje na takie zachowania.	
Złośliwe plotki na temat kolegi cichną tylko wtedy, kiedy on wchodzi do pokoju. To trwa już jakiś czas.	
Pracownicę przeniesiono do małego pomieszczenia, dawnego schowka, w którym mieści się tylko biurko i krzesło. Jej praca nie wymaga osobnego pomieszczenia.	

- Rozmowa z przełożonym wyjaśniająca dlaczego pracownica została odizolowana od pozostałych.
- Jan powinien porozmawiać z kierownikiem o tym, że ma prawo zabierać głos tak, jak inni
- Powinien porozmawiać z kolegami, powiedzieć jak się czuje gdy rozmowy cichną
- Kierownik powinien upomnieć tych, którzy przerywają wypowiedź Jana
- Poprosić o pomoc przełożonych, by doprowadzili do wyjaśnień unikania rozmów z kolegą z pracy
- Przeniesienie pracownicy do pokoju z innymi pracownikami.

Ćwiczenie 3

Przeczytaj opisy poniższych sytuacji.
Oceń, czy które z nich można zakwalifikować do mobbingu.
Uzasadnij krótko swoją decyzję.

A. Anna została wezwana do kierowniczk. Wróciła po godzinie, miała łzy w oczach i nie chciała z nikim rozmawiać. To nie wróży nic dobrego, bo Anka jest z natury pogodna i miła.

.....
.....
.....

B. Szef nakazał swojemu zespołowi, aby nie rozmawiali z Robertem i umieścił jego biurko w odrębnym, małym pomieszczeniu. Chłopak siedzi tam sam i nikt do niego nie zagląda.

.....
.....
.....

C. Maria nie lubi swojej pracy, jest nią zmęczona i najchętniej poszłaby na urlop. Wybrała się nawet do lekarza – może kilkudniowe zwolnienie pomoże zmobilizować jej siły.

.....
.....
.....

D. W pracy często mamy chwilę dla siebie – wszystkie, z wyjątkiem Jolki. Ona jako jedyna otrzymuje pd szefowej ciągle nowe, trudne zadania. Nie wyrabia się, mimo że pracujej więcej od nas. A kierowniczk nic, tylko ją krytykuje.

.....
.....
.....

E. Piotr jest dobrym fachowcem. Ma jednak sporo wad – szczególnie trudno jest przyzwyczać się do jego uszczypiliwych uwag. Nie znosi też swojefo współpracownika i często wyśmiewa jego błędy.

.....
.....
.....